

Enonkoski • Kerimäki • Punkaharju • Rantasalmi • Savonranta • Savonlinna

SEURAKUNTATAUUTISET

savonlinnaseurakunta.fi

Joulukuu 2017

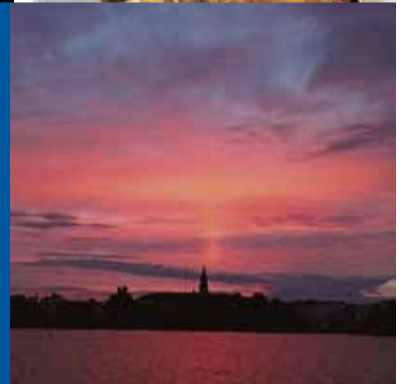
Osa kuvista: kuviasuomesta.fi

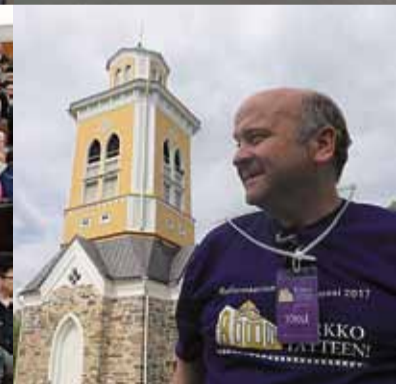
Seurakunta
ja päiväkodit
jatkavat
yhteistyötä
s. 3

Tuure
Kilpeläinen
laulaa suuresta
mysteristä
s. 4

100 syytä
rakastaa
Suomea!
s. 6

Seurakunnan
joulukalenteri
s. 10

Adventin äänenavaus sunnuntaina 3.12. linja-autoasemalla klo 12

Tervetuloa avaamaan joulunaika yhdessä laulaen ja jouluista musiikkia kuunnellen. Tilaisuuden avaa Puhallinorkesteri Saimaa johtajanaan **Vitoldas Sokolnikas**. Savonlinna-Säämingin kirkkokuoro johtajanaan **Katariina Kokkonen** esittää kappaleet ”Joulun odotus”, ”Kuului laulu enkelten” sekä ”Jouluna”. Yhteislauluna laulamme kaikille tuttuja joululauluja sekä tietenkin Hoosiannan.

nen **Jani Lamberg** Savonlinnan seurakunnasta. Tänä vuonna tapahtumassa on ensimmäistä kertaa puuhaa myös pikkuväelle. Seurakunnan lapsityöntekijät leikkivät ja askartelevat lasten kanssa lasten nurkkauksessa klo 11.30 alkaen.

Itä-Savo tarjoaa tilaisuuden päätteeksi 500 annosta joulupuuroa.

Adventin äänenavaus Savonlinnan linja-autoasemalla sunnuntaina 3.12. klo 12-13.30.

Juontajina toimivat päätoimittaja **Tiina Ojutkangas** Itä-Savosta ja kappalai-

Adventin äänenavaus

Suomalainen messu soi 100-vuotiaan Suomen kunniaksi koko sielun voimalla

Antti Heikkilän Suomalainen messu kokosi seurakuntakeskukseen ja Kerimäen talvikirkkoon yhteensä lähes 600 messuvierasta.

Idea Suomalaisesta messusta seurakunnassamme syntyi viime keväänä. Kanttori **Maria Padatsu**, idean äiti, haaveili sadan hengen kuorosta – ja haaveesta tuli totta. Messuun osallistui laulajia Kerimäen kirkkokuorosta, Kerimäen naislaulajista, Savonlinnan gospelkuorosta, Enonkosken gospelryhmästä sekä Lapsikuoro Loiskeesta. Lisäksi messukuorossa oli mukana kymmeniä vapaaehtoisia. Musiikista vastasi **Pekka Hautakankaan** luotsaama bändi. Lisäksi messussa nähtiin lasten tanssiryhmä. Seurakuntakeskuksen messussa liturgina toimi **Jani Lamberg** ja Kerimäellä **Toivo Loikkanen**.

”Messussa oli kiva iloinen tunnelma ja hyvä henki. Kuoro, bändi ja tanssijat onnistuivat upeasti ja oli hienoa kuulla, miten messuvieraat osallistuivat lauluihin. Sekä vieraiden että esiintyjien iso

Hoosianna toivottaa nöyrän kuninkaan tervetulleeksi kaupunkiin

Hoosiannan veisaaminen ensimmäisenä adventtina on kirkkovuoden rakastetuimpia perinteitä. Mikä on laulun alkuperä ja miksi sitä lauletaan juuri nyt?

Perinne on vanha. Se alkoi pääsiäisenä 2000 vuotta sitten. Laulaessamme *Hoosianna!* liitymme joukkoon, joka kulki silloin Jeesuksen kanssa kohti Jerusalemlia. Heprean sana *Hoosianna* merkitsee ”Oi auta!”. Jeesuksen aikana sitä oli tapana huutaa kuninkaille heidän saapuessaan kaupunkiin. Jeesus ei tullut Jerusalemiin panssaroidussa limusiinissa maallisten valtioiden tavoin, vaan nöyränä, aasilla ratsastaen. Hän toteutti Vanhan Testamentin ennustuksen rauhan kuninkaan tulemisesta. Hoosiannaa lauletaan ja Jeesuksen ratsastusretkeä

muistellaan sekä joulun että pääsiäisenä. Siksi tänäkin adventtina Savonlinnan seurakunta valmistautuu jouluun toivottamalla nöyrän kuninkaan tervetulleeksi kaupunkiin.

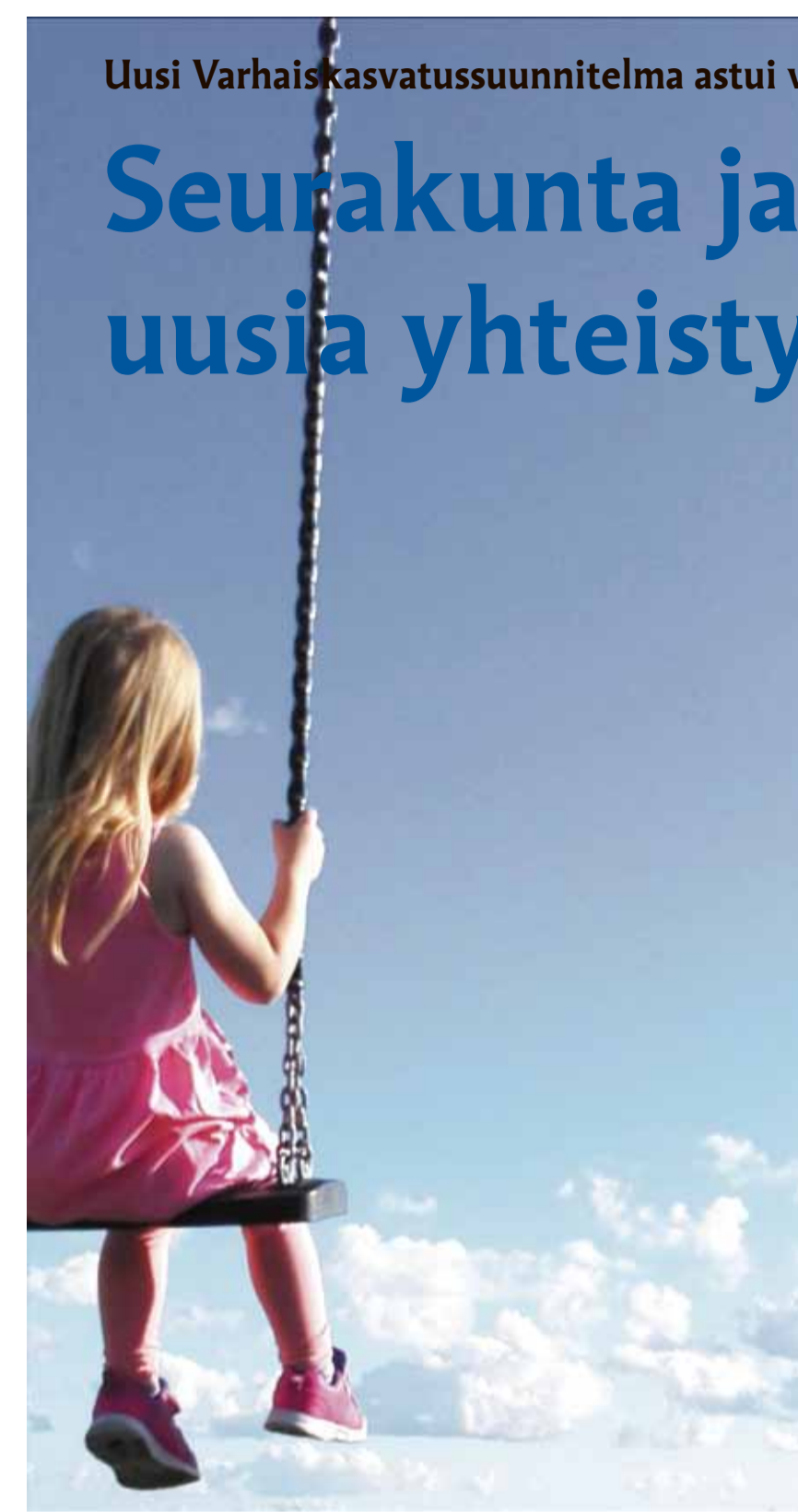
Hoosianna-hymnin on säveltänyt Georg Joseph Vogler. Suomenkieliset sanat hymnille antoi musiikinopettaja Erik August Hagfors vuonna 1871. Virsikirjaan Hoosianna pääsi vuonna 1986 ja sain numerokseen 1.

Tervetuloa veisaamaan Hoosianna! Sanajumalanpalvelus tai messu kaikissa seurakuntamme kirkoissa ensimmäisenä adventtisunnuntaina 3.12. klo 10. ■

ikähaitari loi tilaisuuteen oman tunnelmansa. Ikäpolvet kohtasivat ja viihtyivät yhdessä. Ensimmäiset tulivat heti messun jälkeen ehdottamaan, että tehdään tämä pian uudelleen - ja niitä ehdotuksia tulee jatkuvasti lisää!” kertoo Maria Padatsu iloisena.

Kirkkoherra **Sammeli Juntunen** oli mukana seurakuntakeskuksessa järjestetyssä messussa: ”Suomalainen messu oli hieno kokemus. Erityisesti minua sävähdytti synnintunnustuslaulu. Hienoa oli myös se, että saimme toteuttaa ehtoollisvieraanvaraisuutta, ja niin paljon helluntai- ja vapaaseurakunnan jäseniä kävi ehtoollisella. Suurkiitokset Maria-kanttorille, kuorolle ja muille messun toteuttajille.” ■

Uusi Varhaiskasvatussuunnitelma astui voimaan syksyllä

Seurakunta ja päiväkodit luovat uusia yhteistyön muotoja

Elokuun alussa voimaan tullut uusi varhaiskasvatussuunnitelma (Vasu) määrittelee seurakunnan ja päiväkotien yhteistyön uudella tavalla. Savonlinnan seurakunta ja päiväkodit ovat löytäneet uusia yhteistyön muotoja, joissa etusijalla ovat varhaiskasvatuksen pedagogiset tavoitteet sekä lasten ja perheiden toiveet.

Joissakin kunnissa opetushallituksen laatimaa Vasua on tulkittu niin, että päiväkodit eivät enää saa tehdä yhteistyötä seurakuntien kanssa. Opetushallitus ei kiellä yhteistyötä, vaan määrittelee sen sisällön entistä tarkemmin. Suomen päiväkodeissa annetaan vastedes katsomuskasvatusta, johon ei kuulu minkään seurakunnan sanan julistaminen. Vasu korostaa pedagogisia lähtökohtia ja vaatii, että kaikelle toiminnalle ja yhteistyölle löytyy pedagoginen peruste. Tätä yhdessä sovittua sääntöä kunnioittavat sekä varhaiskasvatuksen ammattilaiset että seurakunnan työntekijät.

Seurakuntien ja päiväkotien yhteistyö on nyt jaettu neljään osa-alueeseen:

Yleissivistävä opetus

Yleissivistävää opetusta on katsomuskasvatus, joka pitää sisällään kaikki lapsiryhmässä esiintyvät uskonnot ja katsomukset sekä uskonottomuuden. Seurakunta voi toimia yhtenä oppimisympäristönä (esim. kirkkoon tutustuminen). Pappia voidaan pyytää vierailemaan päiväkotiin. Näissä tilanteissa pappi osaa huomioida tavan, jolla asiat esitetään ja antaa tilaa lasten kysymyksille.

Perinteiset juhlat

Vuoden kulkuun kuuluu erilaisia juhla-aikoja, joista suuri osa liittyy suomalaiseen kristilliseen perinteeseen. Ne ovat osa suomalaista kulttuuria. Varhaiskasvatuksessa tutustutaan myös muiden kulttuurien juhla-aikoihin, jos ne liittyvät lapsiryhmässä olevien lasten perinteisiin. Varhaiskasvatuksessa juhlat eivät voi sisältää uskonnon harjoittamista, mutta voivat sisältää esimerkiksi yksittäisiä virsiä. Seurakunnan työntekijä voi olla mukana kutsuvierana.

Uskonnolliset tilaisuudet

Uskonnolliset tilaisuudet ovat seurakunnan järjestämiä ja näihin tilaisuuksiin kuuluu luonnollisesti myös uskonnon harjoittamisen elementtejä (virsi, rukous, uskontunnustus, siunaus jne.). Uskonnollisiin tilaisuuksiin voivat osallistua ne lapset, joiden vanhemmat antavat siihen suostumuksensa uskontokunnasta riippumatta. Päiväkoti järjestää samaan aikaan mielekkään vaihtoehdon heille, jotka eivät osallistu. Varhaiskasvatuksen henkilöstö huolehtii luvan kysymisestä vanhemmilta.

Kasvun ja hyvinvoinnin tuki

Seurakunta voi antaa tukea kunnan varhaiskasvatukselle suru- ja kriisitilanteissa.

Seurakunnan järjestämään lasten toimintaan voi tutustua osoitteessa: savonlinnan-seurakunta.fi/lapsille-ja-lapsiperheille

Se piti kuitenkin tehdä – ja katsoa!

Kävin katsomassa sen kahdesti, tietysti uuden Tuntemattoman sotilaan. Ensimmäisellä kerralla olin juuri palannut auringosta ja lämmöstä ja tulin Suomen koleuteen, harmauteen ja räntäsateeseen. Elokuva vangitsi minut alkukohtauksesta alkaen. Jotenkin olin ehkä herkällä tunnolla, mutta tunnustin elokuvan jälkeen someen kirjaimellisesti päivittyksessä: Itkin alussa ja lopussa, välissäkin.

Elokuvesta poistuessani satoi räntää suomalaisessa lokakuun illan pimeydessä.

Someen kirjasiin myös ensimmäisen katsomiskerran jälkeen näin: Järkyttävä, vaikuttava, pysäyttävä, hiljentävä, tosi! Tuntematon!

Ajattelen Aku Louhimiehen ohjasta elokuvasta noin edelleen. Kävin katsomassa sen parin-kolmen viikon päästä uudelleen eikä tunnekokemus ollut yhtä vahva. Silti en tullut toisiin ajatuksiin. Yritin katsoa elokuvaa myös kriittisemmin silmin.

Elokuva on järkyttävä ja vaikuttava, vaikka siinä ei mielestäni mässäillä väkivallalla eikä sodan kauhukuvilla. Irtonaisia ruumiin kappaleita ei lentele eikä veri suihkua, mutta sodan todellisuus kuvataan kuitenkin vahvasti. Tykistöä palvelleena tiedän, mitä räjähtäneen kranaatin kappale voi tehdä. Se voi repiä ihmisen kahtia tai tehdä todella pahaa jälkeä. Onneksi en ole sitä oikeasti joutunut kokemaan enkä näkemään. Jotkut joutuivat!

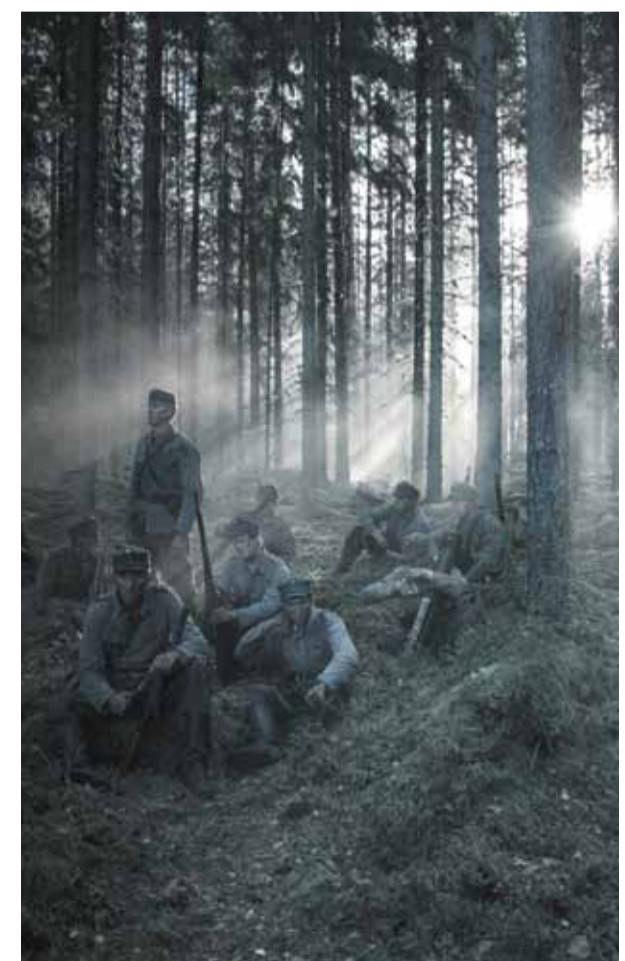
Sodan todellisuus teki elokuvasta vaikuttavan. Mutta vaikuttavan siitä teki myös se, miten sotaan joutuneiden osa kuvattiin. Elokuva nostaa mielestäni vahvasti esille velvollisuuden täyttämisen ja sen, miten se ja mahdollon tehtävä yhdistivät erilaisia ihmisiä. Elokuva kuvaa sotilaat taistelijoina, mutta myös tuntevina ja tavallisina ihmisinä. Elokuva tuo esille myös sodan rumat kasvat – jos sodassa muita onkaan. Oma sotilaamme ampuu vankia selkään, kenttäoikeus tuomitsee soti-

laita kuolemaan, taistelija toimii paritajana ja upseeri saa raivokohtauksen ja toimii täysin kohtuuttomasti.

Elokuva on pysäyttävä, koska se tuo eteemme lähihistorian meidän läheistemme kokemana. Meidän isämme, isoisämme, äitimme, isoäitimme ja sukulaistemme olivat noita sotilaita ja sodan keskelle joutuneita ihmisiä. Näemme elokuvassa, mikä heidän osansa oli. Näemme sen kauheuden, mutta näemme myös sen, miten he toimivat ja pelastivat tämän maan.

Olen ehkä liian isänmaallishenkinen arvioimaan elokuvaa kriittisesti. Arvioinkin sitä juuri omista lähtökohdista käsin. Kun juhluvuotta valmisteltaessa tehtiin päätös elokuvan tekemisestä, nousi keskustelu siitä, onko tarpeen tehdä tuota elokuvaa uudelleen. Minusta se oli tarpeen tehdä. Ja oli tarpeen katsoa – kahdesti!

Toivo Loikkanen
(res. ylil.)

Lauluja elämästä, kuolemasta, rakkaudesta ja suuresta mysteeristä

Tuure Kilpeläinen ei kaihdakaan aiheisiin, joiden äärellä moni meistä on sanaton. Kuulija löytää Kilpeläisen teksteistä oivalluksia elämästä, kuolemasta, rakkaudesta ja hengellisyydestä. Seurakuntauutiset kysyi taiteilijalta, millaista on sanoittaa näin suuria asioita ja miltä näyttää satavuotiaan Suomen suunta.

Tuure Kilpeläinen ja Kaihon Karavaani on tehnyt syksyn aikana mittavan Suomen kiertueen. Autio Saari –konserttikiertue on pysähty yhteensä yli 30 paikkakunnalla. Savonlinnassa Kilpeläistä ja kumppaneita kuultiin marraskuun 11. päivä. Kiertueen konserteissa kuultiin kaksi settiä. Ensimmäinen osa oli akustinen ja intiimi, toinen osa puolestaan Kilpeläisen sanoja lainaten ”karnevaaliräjähdyks”. Konsertin alkuosa toi kappaleiden sanoitukset vahvasti esille. Kiertueen yleisö kiitteli erityisesti tätä osuutta, sillä Kilpeläisen tekstit ovat monelle kuulijalle hyvin tärkeitä.

Kilpeläiselle kerrotaan usein, että sanat ovat kuin suoraan kuulijan omasta elämästä: ”Parhaimmillaan musiikki on ihmisille lääkettä. Musiikki antaa voimia ja lohtua. Sen avulla voi kestää ylivoimaisel-takin tuntuja elämäntilanteita. Tuntuu todella hienolta kuulla, että oma musiikini on ollut tukena ja apuna kuulijan elämässä ja sen käännekohtissa. Syntyy tunte, että tällä kaikella on merkitystä.”

”Meille putoaa valon pisaroita.”

Mikä sitten saa Kilpeläisen käsittelemään aiheita, joita on niin kovin vaikea käsitellä? ”Voisihan sitä tehdä musiikkia vaikka autoista, mutta olisiko se kovin kiinnostavaa?

Haluun laulaa aiheista, joilla on oikeasti merkitystä. Kun on itse joutunut miettimään elämän peruskysymyksiä, tuntuisi vääriä väistellä niitä musiikissa.” Kilpeläisen teksteissä elämä on kateissa ja se näkyy netissä raivoamisena ja vihapuheena. Näen tämän kuitenkin ohimenevänä vaiheena. Muutoskipuna. Maa maailma nimitään muuttuu juuri nyt rajusti ja Suomen pakka saattaa mennä aivan uusiksi tulevan 50 vuoden aikana. Viime aikoina nähdyt ilmiöt ovat vain esimakua tulevasta. Kun 30 vuoden kuluttua muistellaan esimerkiksi sitä kuohuntaa, minkä meille nyt tulleet pakolaiset aiheuttavat, saatamme hymähtää huvittuneina.”

Ulos omasta kuplasta

Matkamies näkee reissuillaan maan jokaisen kolkkan. Miltä näyttää satavuotissyntymäpäiväänsä valmistautuva Suomi?

”Olen kiertänyt Suomea 2000-luvun alusta asti. Urani aikana Suomea enemmän on muuttunut oma suhtautumiseni. Olen oppinut katselemaan tätä maata monesta eri näkökulmasta. Suomi näyttää hyvin erilaiselta, kun sitä katselee Helsingin sijaan vaikkapa Teuvan uimahallin lauteilta paikallisten ukkojen kanssa. Kaikki nämä näkökulmat ovat yhtä tosia ja tärkeitä. Yksi merkittävä muutos maassamme on yhtenäiskulttuurin hajoaminen. Meillä on koko ajan vähemmän ja

vähemmän yhteistä toistemme kanssa ja pahimmillaan tämä johtaa eristäytymiseen ja kohtaamattomuuteen. Kohtaamattomuus aiheuttaa patoutunutta ajattelua. Halu ymmärtää muita on kateissa ja se näkyy netissä raivoamisena ja vihapuheena. Näen tämän kuitenkin ohimenevänä vaiheena. Muutoskipuna. Maa maailma nimitään muuttuu juuri nyt rajusti ja Suomen pakka saattaa mennä aivan uusiksi tulevan 50 vuoden aikana. Viime aikoina nähdyt ilmiöt ovat vain esimakua tulevasta. Kun 30 vuoden kuluttua muistellaan esimerkiksi sitä kuohuntaa, minkä meille nyt tulleet pakolaiset aiheuttavat, saatamme hymähtää huvittuneina.”

Omissa kuplissa elämisen rinnalla Kilpeläinen näkee kuitenkin myös uudenlaisen yhteisöllisyyden kasvun. ”Meillä on nyt aivan uudenlainen tapa löytää muita samalla tavalla ajattelevia ja yhdistää voimamme hyvien asioiden puolesta. Esimerkiksi syksyllä käynnistynyt seksuaalisen häirinnän vastainen #metoo -kampanja on hyvä esimerkki tästä. Miljoonat ihmiset ympäri maailmaa ovat yhdessä yhteen ääneen sanoneet, että tällainen vallankäytön kulttuuri on väärin. Sen on loputtava. On valtavan mielenkiintoista seurata, miten voimme yhdessä muuttaa maailmaa tässä hetkessä.”

Lämpöä, hyvää musiikkia ja mukavia ihmisiä

Seurakuntauutiset tavoitti Tuure Kilpeläisen kiertueen välipäivänä kotioloista. Harvinaisen vapaan hetken keskeyttäminen tuntui suorastaan julmalta, mutta Kilpeläinen ei pitänyt kiirettä haastattelussa. Milloin ja miten karavaani pysähtyy? Vai pysähtyykö?

”Pitkän kiertueen jälkeen on levon aika”, Kilpeläinen kertoo. ”Pidämme taukoa alkuvuoden 2018. Aion levätä, piirtää, kirjoittaa, matkustaa jonnekin, missä on lämpöä, hyvää musiikkia ja mukavia ihmisiä. Tarkoitus on kerätä uusia ideoita biisejä varten. Kesällä on taas keikkojen aika ja varmasti vuorossa on perinteiseen tapaan myös Savonlinna.”

Keskustelu kulki mielenkiintoisia polkuja ja Kilpeläisen näkemyksiä maailmasta ja sen menosta olisi voinut kuunnella loputtomiin. Onneksi tarinoiden pariin pääsee takaisin musiikkia kuuntelemalla. ■

Tuure Kilpeläinen

Muusikko, laulaja ja lauluntekijä

Julkaissut kolme soololevyä ja sen jälkeen viisi levyä Kaihon Karavaanin kanssa.

Tekee nykyisin musiikkia Kaihon Karavaanin kanssa

Tehnyt musiikkia myös muille artisteille, kuten Jonna Tervomaalle, Jipulle, Vuokko Hovatalle, Anna Puulle, Vesa-Matti Loirille, Jorma Kääriäiselle, Kari Tapiolle, Johanna Kurkelalle, Elias Gouldille, Kuumaalle ja Leolle.

Millaisen laulun tekisit Savonlinnasta?

”Laulun nimi olisi ”Suljettu talveksi”. Savonlinnan kesä on niitä kokemuksia, kun suomalainen innostuu sanomaan ”Ihan kuin oltais ulkomailla”. Kaikki on enemmän kuin kohdallaan. Talvella täällä vallitsee suljetun huvipuiston odottava haikeus. Laivat uinuvat satamassa ja kadulla ei tule ketään vastaan. Kaupunki on talviunilla muuttuakseen taas kesäkuussa Suomen Venetsiaksi.”

Tuure Kilpeläinen karavaaneineen täytti Savonlinnasalin marraskuussa. Illan aikana kuultiin laaja kattaus sekä koko kansan tuntemia hittejä että aivan uusia biisejä. Savonlinnan yleisöä myös hemmoteltiin hieman: Saimme kuulla Henki puolellas on -kappaleen ainoan esityksen koko kiertueella.

Kysy parisuhteesta!

Tällä palstalla Perheasiain neuvottelukeskukseen perheneuvojat vastaavat lukijoiden kysymyksiin. Lähetä kysymyksesi: perheneuvonta.savonlinna@evl.fi

Kysymys vaimolta: Miten saisin mieheni puhumaan tärkeistä asioista? Vaikka kuinka yritän, hän vain lähtee pois tai sulkee suunsa?

Vastaus: Tämä on usein kuultu kysymys varsinkin vaimojen taholta, mutta kyllä miehetkin sitä kysyvät. Usein on niin, että jo tuon kysymyksen kysyminen on osa ongelmaa. Varsinkin silloin, kun vaimo tai mies yrittää vähän puoliväkisin saada kumppaniaan puhumaan, tulos on juuri päinvastainen. Tiukka äänensävy saa viimeisetkin ajatukset kaikkomaan päästä.

Naisilla on yleensä paremmat valmiudet puhua tunneasioista. Silloin miehille tulee helposti se olo, että jos lähdän tuohon peliin, silloin suostun tekemään sen vaimon ehtoilla. Ja silloin peli on menetty jo alkuvihellyksessä.

Hämmentävää tässä ongelmassa on se, että esim. perheneuvonnassa miehet ovat yleensä hyvinkin halukkaita puhumaan. Olennaista on kuulluksi tuleminen kokemus. Jos miehen näkökulmaa arvostetaan samalla tavalla kuin vaimon, silloin avautuu tie puhumiseen.

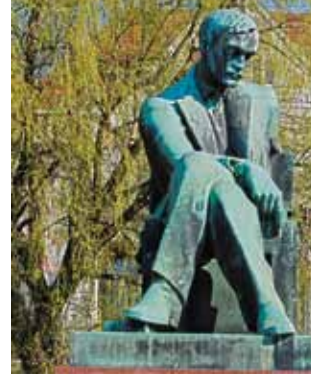
Olisiko mahdollista, että puheytettyä enemmän kaipaava osapuoli panostaisi täysillä kuuntelemiseen. Jo pieni murahdus puhumattoman miehen suusta sisältää paljon asiaa, jos lähtee sitä täysillä kuuntelemaan. Tai jos vaikenempi osapuoli sanoo, ettei sinä kuitenkaan usko ja ota todesta mitä minä sanon, silloin voi pysähtyä kysymään itseltään, onko se totta.

Pääsääntö parisuhteessa taitaa olla, että mitä kovemmin huudat asiiasi, sitä vähemmän tulet kuuluksi. Jos pienellä äänellä sanoo: ”Minä olen niin yksin” tai ”Minulla on ikävä sinua” saattaakin saada viestinsä perille uudella tavalla.

Aina kun omasta ikävästä ja yhteyden kaipausta kertomiseen liittyy moite tai syytös, silloin kuulija kuulee vain sen syytöksen ei kaipuuta ja ikävää. Nämä eivät ole helppoja asioita toteuttaa varsinkin silloin, kun oma sisin on kipeä ja haavoittunut. Siksi on tärkeää kuulla ja noteerata oma kipunsa ja vaille jäämisensä panematta sitä kuitenkaan toisen syyksi.

1.-7. Aleksis Kiven Seitsemän veljestä Juhani, Tuomas, Aapo, Simeoni, Timo, Lauri ja Eero.

8. Sauna
Lähes taivaallinen olotila on saunoa rantasaunassa hiirenkorvien puhjettua, käydä järven ja istua valoisassa alkukesän illassa katselemaan järvelle. Yhtä taivaallista tai vielä taivaallisempaa on saunoa ensimmäisen tuoreen vastan kera, aistia vastan tuoksu ja kokea sen tuntu iholla.

9. Neljä vuodenaikaa

10. Marjat ja sienet

11. Vakaat suomalaiset miehet

12. Radio- ja tv-jumalanpalvelukset

13. Kansansivistys

14. Metsät

15. Oppivelvollisuus

16. Vapaus

17. Lämpimät kodit

18. Eläkkeet

19. Naapuriapu

20. Oravat

21. Luterilaisuus

22. Revontulet

23. Joulupukki

24. Saimaa

25. Terveydenhuolto

26. Turvallisuus

27. Vapaus

28. Sisu

29. Sibelius

30. Suomi on maailman vakain valtio.

The Fund for Peace, Fragile States Index 2017

31. Suomi on maailman vapain maa, Norjan ja Ruotsin ohella.

Freedom House, Freedom in the World 2017

32. Suomi on maailman turvallisin maa.

Maailman talousfoorumi (WEF), The Travel & Tourism Competitiveness Report 2017

33. Suomessa on maailman paras hallinto.

Legatum Institute, The Legatum Prosperity Index 2016: Finland

34. Suomessa on maailman vähiten järjestäytyneitä rikollisuutta.

Maailman talousfoorumi (WEF), The Global Competitiveness Report 2017–2018: Organized crime

35. Suomessa on maailman riippumattomin oikeuslaitos.

Maailman talousfoorumi (WEF), The Global Competitiveness Report 2017–2018: Judicial independence

36. Suomalaiset äänestävät tanskalaisen ohella vapaimmissa ja luotettavimmissa vaaleissa.

Pippa Norris ja Max Grömping, The Year in Elections, 2017 Mid-Year Update (The Electoral Integrity Project, Sydneyn yliopisto & Harvardin yliopisto)

37. Suomen poliisi ja sisäinen turvallisuus ovat kokonaisuutena maailman toiseksi parhaat.

The International Police Science Association, World Internal Security and Police Index

38. Suomessa on maailman kolmanneksi vähiten korruptiota.

Transparency International, Corruption Perceptions Index 2016

39. Suomessa omistusoikeuden suoja on maailman toiseksi paras.

Maailman talousfoorumi (WEF), The Global Competitiveness Report 2017–2018: Property Rights

40. Suomessa on maailman vakaimmat pankit.

Maailman talousfoorumi (WEF), The Global Competitiveness Report 2017-2018: Soundness of banks

41. Suomalaisilla on maailman eniten henkilökohtaista vapautta ja valinnan vapautta.

The Social Progress Imperative, 2017 Social Progress Index: Finland

42. Suomessa on maailman kolmanneksi paras lehdistönvapaus.

Toimittajat ilman rajoja, 2017 World Press Freedom Index: Ranking

43. Suomi on maailman toiseksi paras sosiaalisen kehityksen maa.

The Social Progress Imperative, 2017 Social Progress Index: Finland

44. Suomi on Ruotsin jälkeen sosiaalisesti oikeudenmukaisin EU-maa.

D. Schraad-Tischler & C. Schiller: Social Justice in the EU – Index Report 2016 (Berlmann Stiftung 2016)

45. Suomi on rikkaita maista kolmanneksi kehitysmuotoisin köyhiä maita tukevien politiikkatoimien vertailussa.

Centre for Global Development, The Commitment to Development Index (CDI)

46. Suomi on inhimillisen hyvinvoinnin vertailussa maailman paras maa.

Sustainable Society Index, Main results 2016

47. Suomi on maailman kolmanneksi paras maa laillisuusperiaatteen noudattamisessa.

The World Justice Project, Rule of Law Index 2016

48. Suomi on Tanskan ohella maailman paras maa ihmisten perusoikeuksien suojelemisessa.

The World Justice Project, Rule of Law Index 2016 Tasa-arvo

100 syytä rakastaa Suomea

Suomen satavuotissyntymäpäivän kunniaksi Seurakuntauutiset kysyi miksi te, hyvät lehtemme lukijat, rakastatte Suomea. Saimme vastauksia kaikenikäisiltä: lasten iltapäiväkerhosta, alakoulusta, nuorten illasta, kirkkokuorosta, laulukoulusta, vanhenevien kerhosta. Kiitos teille kaikille vastanneille. Vastauksia läpikäydessä oli mielenkiintoista huomata, että kaikenikäiset suomalaiset rakastavat Suomea samoista syistä: Puhdas luonto, turvallisuus, neljä vuodenaikaa ja vapaus elää ja toteuttaa itsensä toistuvasti vastauksissa lukemattomia kertoja. Näiden lisäksi syitä löytyi lähes loputtomasti. Tässä vastauksista sata. Yksi jokaista itsenäisyysvuotta kohden. Juhlitaan satavuotista isänmaata ilolla ja ylpeydellä!

49. Uskonnonvapaus

50. Rauha

51. Suomalaiset koirarodut

52. Puhtaat vedet

53. Kalat

54. Lapset eivät joudu töihin, vaan saavat leikkiä, käydä koulua ja elää lapsuutta.

55. Luonto

56. Tasa-arvo

Suomi on tasa-arvoinen. On historiassamme toki ollut eriarvoisuutta ja jopa sisällissota. Silti täällä on suhtauduttu epäilevästi kerskaan. Ei pidetä soveliaana, että rikas korottaa itsensä köyhän yläpuolelle.

57. Jokamiehen oikeudet

58. Vapaus toimia seurakunnassa

59. Laki on yhdenvertainen kaikille

60. Opiskelumahdollisuudet

61. Suomalainen suklaa

62. Puhtaat uimavedet

63. Ilmainen koulu-ruoka

64. Salmiakki

65. Suomen kieli

"Se on kuin löytäisi kellarillisen pulloja täynnä hämmästyttävää viiniä, ennen maistamattoman laatuista ja aromista. Minä juovuin siitä!", sanoi J.R.R. Tolkienin suomen kielestä. Tolkien oli englantilainen akateemikko ja kielitieteilijä. Hänet tunnetaan mm. teoksista Hobitti ja Taru Sormusten herrasta.

(Lainaus kirjasta "Tolkienin elämä ja teokset" Avain 2014)

66. Tuhannet järvet

67. Ruisleipä

68. Siniristilippu

69. Oma koti

70. Hyvät koulutusmahdollisuudet

71. Suomalainen kirjallisuus

Kirjoja julkaistaan enemmän kuin millään muulla näin pienellä kielialueella.

72. Maanpuolustustahto ilman sotahuhoa

73. Vapaus matkustaa

74. Eläinten oikeudet

75. Peruskoulu

76. Aurinko

77. Karjanpiirakat

78. Rehellisyys

Suomi on rehellinen. Sitä ei ole saatu aikaan poliisivaltiolla tai rangaistusasteikon kovuudella vaan ihan muilla keinoin.

79. Kirjastot

80. Mukavat ihmiset

81. Suomalainen kahvi

82. Vaihteleva sää

83. Sotaveteraanit

84. Isien ja äitien perintö

85. Demokratia

86. Rauhantahtoisuus

87. Lumi

88. Ei maanjäristyksiä, tsunamia tai muita vaarallisia luonnonilmiöitä

89. Yksinäisyys

Suomalaiseen mielenmaiseen kuuluu yksinäisyys. Moni meistä nauttii yksinäisistä hetkistä etenkin luonnon karusta kauneudesta nauttien. Toisaalta moni kärsii yksinäisyyden tunteesta myös ihmisten seurassa.

Usein silloin sydämessä on jokin salaisuus tai kipu, joka estää olemaan yhteydessä toisiin ihmisiin. Monia kalvaa ikävä ja yksinäisyys kun läheinen on kuollut, jonkun kaipausta omasta kumppanista on jäänyt koko elämän ajan vastausta vaille. Joku kaipaava kaukana asuvia lapsiaan. Yksinäisyys on moniulotteinen asia. Yksin oleminen on taito, jota kannattaa harjoitella. On hyvä olla rohkeutta kuunnella oman sydämen ääntä ja myös Jumalan puuttelua. Siihen tarvitaan hiljaisuutta. Myös liittyminen toisiin ihmisiin on taito, jota kannattaa harjoitella.

90. Vapaus liikkua kaikkialla

91. Vuotuiset juhlat

92. Talvi

93. Hyvät talot

94. Kaikilla mahdollisuus liikkua ja urheilla

95. Hyvä presidentti

96. Sähköä riittää kaikille

97. Hyvät välit muihin maihin

98. Lumipallot

99. Itsenäisyys

100. Kristinuskko

Mitä Luther sanoisi meille suomalaisille vuonna 2017?

Reformaation 500 –vuotisjuhlavuosi on lopullaan, samoin Suomi 100 –juhlavuosi. Mitä Luther sanoisi meille suomalaisille merkivuoden päätöksiä?

Kysymys on vaikea. Vaikeus liittyy siihen, että mitä sellaisia nykymaailman asioita nostetaan esiin, joihin Lutherin ajateltiin ottavan kantaa. Niiden valitseminen on hyvin subjektiivista. Kun joku kertoo, mitä Luther sanoisi meille suomalaisille vuonna 2017, niin hän oikeastaan kertoo siitä, mitä hän itse haluaisi Lutherin sanovan. Näin tässä väistämättä käy minullekin.

Luther onnitteli meitä siitä, miten oikeudenmukainen yhteiskunta meillä suomalaisilla nykyisin on. Köyhistä pidetään huolta, koulutusta, musiikkia ja ruokaa on saatavilla kaikille. Sitä Martti arvostaisi. Hän olisi iloinen ja ehkä salaa ylpeäkin; onhan yhteiskunnallamme ainakin osoitain lutherilaiset juuret.

Ei Luther meitä pelkäästään kehuisi. Hän kritisoi, ja luulen että kovaa. Meillä kirkon ihmisillä korvat punoittaisivat.

Martti ei pitäisi esimerkiksi siitä, että reformaation 500 –vuotisjuhlien sloganiksi on otettu ”Armoa 2017”. Hän olisi sitä mieltä, että Suomessa hänelle aikoinaan tärkeä sana ”armo” on vesitetty, irrotettu asiayhteydestään, ja siksi se on lähes kadotanut merkityksensä.

Luther sanoisi, että Suomessa puhutaan liian vähän siitä, että armo perustuu Jumalaan, joka on oikeesti olemassa ja on luonut kaiken. Hän siteeraisi kirjoittamaansa Isoa katekismusta:

” On kuin pieneltä lapselta kysyttäisiin: ”Rakas lapsi, kerro, millainen Jumala on ja mitä hänestä tiedät”, ja hän vastaisi: ”Minun Jumalani on ensinnäkin Isä, joka on luonut taivaan ja maan. Vain tätä yhtä minä pidän Jumalana, sillä ei ole ketään muuta, joka kykenisi luomaan taivaan ja maan.”

Luther ihmetteli sitä, miten nyky-Suomessa uskoa maailmankaikkeuden Luojaan halveksitaan epä-älyllisenä kreationismina.

Hän pitäisi sivistymättömänä myös sitä, kuinka suomalaisissa sanomalehdissä ei nykyisin osata tehdä eroa ”jumalan” ja ”Jumalan” välillä. Hän kertoisi meille suomalaisille, että ”Jumala” tarkoittaa ainoaa oikeaa Jumalaa, joka on luonut kaiken ja pitää kaiken olemassa: ”Hänen lahjaansa on kaikki hyvä, mitä teillä suomalaisilla on”, hän muistuttaisi ja siteeraisi kirjoittamaansa Isoa katekismusta: ”Juuri tämän vuoksi me sakalaiset käsitteäkseen vanhastaan johdamme Jumalan [Gott] nimen sanasta ’hyvä’ [gut] (hienommin ja osuvammin kuin missään muussa kielessä!), koska hän on ikuinen lähde, josta kumpuaa pelkkää hyvää ja josta saa alkunsa kaikki mikä on hyvää.”

Martti jatkaisi luentoaan ja sanoisi, että sana ”jumala” pienellä kirjoitettuna tarkoittaa kaikkea sellaista, mihin ihminen Luojaan sijasta asettaa perimmäisen luottamuksensa: ” - jumala hänellä onkin, nimeltään Mammona, toisin sanoen raha ja omaisuus. - - Samalla tavalla on jumalansa silläkin, joka häikäilemättä luottaa suureen oppineisuuteensa, viisauteensa, valtaansa, sukulaisuussuhteisiinsa ja hyvään maineeseensa, ei kuitenkaan ainoa oikea Jumala.” Tällainen väärin jumaliin luottaminen turhentaa Lutherin mielestä ihmisen ja koko yhteiskunnan.

Suomalaisissa sanomalehdissä ei nykyisin juuri näy sanaa ”Jumala”, vaan niissä käytetään sanaa ”jumala”, silloinkin kun asiayhteyden perusteella sana viittaa kaikkivaltiaaseen ja ainoaan Luojaan. Jos Luther lukisi näitä lehtiä, hän hämmästeli, että kiistettäkö oikean Jumalan olemassaolo sata-vuotiaan Suomen kulttuurissa: ”Kyl mää olen vähä kauhia hämmästyny. Vihjaako oikeinkirjoituksenne, että on olemassa ainoastaan ’jumalia’, erilaisia ihmisen mielikuvituksen tuotteita, mutta ei Jumalaa, kaiken hyvän lähde?” Sitten hän lukisi Isoa katekismuksesta: ”Mitä muuta tämä on kuin Jumalan tekemistä epäjumalaksi, jopa tonttu-ukoksi, ja oman itsen jumaloimista ja jumalaksi korottamista?”

Luther kertoisi, että suomalaisten reformaation juhlavuoden slogan ”Armoa 2017” voi toimia vain, jos Jumala on olemassa. Armo on sitä, mitä Jumala, maailmankaikkeuden Luoja on tehnyt ihmiskunnan hyväksi Jeesuksessa Kristuksessa. Armo on sitä, että puolestamme kuolleen ja ylösnousseen Jeesuksen kautta me voimme löytää yhteyden ainoaan oikeaan Jumalaan, vaikka eettisyytemme tai järkemme tai tunteidemme kautta emme siihen kykene.

Hän puhuisi myös siitä, miten armon lisäksi oikeaan uskoon kuuluvat myös Jumalan käskyt. Kymmenen käskyä ovat ”oikea lähde ja kanava, josta on pulputtava esiin ja virrattava kaiken, minkä on määrä käydä hyvistä teoista. Kymmenen käskyn ulkopuolella ei mikään teko eikä asiointi voi olla hyvä eikä Jumalalle otollinen, oli se sitten maailman mielestä miten suuri ja erinomainen tahansa.” Hän valittaisi sitä, että jos uskosta Luojaan luovutaan, oikealta ja vääraltä katoaa pohja. Yksilöstä ja hänen

tahdostaan tulee kaiken mitta. Siitä seuraa röyhkeyttä ja itsekkyyttä; vanhempien, opettajien ja esivallan kunnioitus vähenee. Samalla yhteiskunnan lakien ja sääntöjen määrä paisu, kun niillä yritetään saada aikaan rauhanomaista järjestystä Jumalan kymmenen käskyn ohjaaman omantunnon sijasta.

Hän sanoisi, että Jumalan kymmenen käskyä ovat myös tausta sille, miksi Jumalan armoa tarvitaan. Käskyt ovat hyviä. Jumalan kuviksi luotuina ihmisyntemme velvoittaa meitä niiden pitämiseen. Mutta silti niiden vaatimukset tähtäävät ”niin korkealle, etteivät kenenkään ihmisen voimat riitä niiden toteuttamiseen; me olemme siihen aivan liian heikot”. Juuri siksi Jumala lähetti maailmaan Jeesuksen, että me hänen tuomansa sovituksen ja armon kautta pääsisimme vapaiksi käskyjen tuomasta syyllisyydestä ja saisimme halun niiden noudattamiseen.

Lopuksi Martti menisi johonkin kirkkoistamme kuuntelemaan Bachin urkukoraalin ja kehuisi, että miten hämmästyttävän hyvin Johann Sebastian onkaan musiikillaan tavoittanut Jeesuksessa meille tarjotun Jumalan armon. ”Ei minun aikaanani tuollaista vielä sävelletty. Eikä edes ystäväni, taidemaalari-apteekari-kirjapainonmestari Cranachin kotona ollut noita niinkutsuttuja ’stereoeita’, joista saman koraalin voisi kuunnella uudelleen. Teillä suomalaisilla näyttää sellaiset olevan joka kämpässä. Minun piti vaan luutulla soitella. Vaikka kivaa-han sekin oli.” ■

Sammeli Juntunen
kirkkoherra

Lucas Cranachin maalaus esittää Lutheria ”Junkkeri Jörginä”. Tähän valepukuun Luther turvautui pieneskellessään henkipattona Wartburgissa 1521-1522.

Kirkkoherra Wittenbergin linnankirkon edessä.

Martti Luther Wartburgin linnassa, sen huoneen ikkunalaudalla, jossa hän käänsi Uuden testamentin saksaksi.

ELÄMÄNMENOT

KASTETUT

Viikko 41

Minea Maija Aurora Rautiainen, Eva-Liisa Amalia Syrjälä, Peppi-Lotta Eveliina Eklund, Saimi Elli Sofia Hämäläinen, Uuras Nuutti Taavetti Reinikainen.

Eino Onni Eemeli Hämäläinen (Sr). Hertta Riitta Aurora Hämäläinen (Ke).

Leo Juho Samuel Hänninen (Pu), Veera Minja Emilia Juuti (Pu), Nuppu Oona Olivia Martikainen (Pu). Minea Maija Aurora Rautiainen (Rs).

Viikko 42

Eevi Elli Aurora Kettunen (Rs).

Viikko 43

Valteri Iivo Olavi Hiltunen, Aada Lumi Adessa Huupponen, Julius Kalle Tapani Ny-

känen, Jare Eetu Kalevi Pautonen, Kerttu Erika Orvokki Pirinen. Iivo Eemeli Natunen (En). Aaron Niko Lukas Mutikainen (Ke).

Viikko 44

Vili Tiitus Ilmari Bruun, Jasper Joonatan Korhonen, Taimi Penni Pommiina Paakkunainen. Hilda Eveliina Kukko (En). Iida Emilia Pitko (Rs).

Viikko 45

Kasper Juhani Kaasalainen, Nuutti Martti Iisakki Pesonen, Tuomas Väinö Jalmar Siitonen (Pu).

Viikko 46

Sisu Aulis Oliver Karvinen, Peetu Veikka Päykkönen, Eeli Juha Petteri Tiainen. Elvi Sylvia Virtanen (Ke).

Viikko 47

Essi Maritta Eveliina Ahonen, Minka Milena Parjanen, Vieno Hilikka Helmiina Tuovinen.

AVIOLIITTOON AIKOVAT

Viikko 47

Sampsä Kalle Samuli Pennanen ja Tiina Annina Arminen.

KUOLLEET

Viikko 41

Elo Ilmari Pellervo Suomalainen 97v, Sinikka Veijalainen 67v, Erja Birgitta Rinkinen 59v.

Taimi Kirmanen 66v (Ke). Pirkko Marjatta Silvennoinen 72v (Pu), Marja Liisa Kokkonen 72v (Pu).

Matti Ilmari Junkkarinen 86v (Rs), Ida Sinikka Kaarina Pärnänen 75v (Rs), Seppo Kalevi Kuosma 58v (Rs).

Viikko 42

Toivo Armas Kainulainen 92v, Vieno Ester Pesonen 90v, Kalevi Ensio Luukkonen 84v, Hannu Antti Kalervo Sinisalo 72v, Hannu Kalevi Kuronen 61v.

Hilikka Marjatta Kettunen 87v (Ke). Tauno Olavi Kero 70v (Pu), Ahti Kalevi Hänninen 62v (Pu). Hilikka Vilhelmiina Kumlin 93v (Rs).

Viikko 43

Milja Ilona Hara 83v, Veli Matti Puustinen 69v. Raili Elisabet Myllymäki 91v (En).

Kaino Helena Juuti 91v (Ke), Lauri Einari Toivanen 78v (Ke), Matti Juhani Pyyllampi 70v (Ke), Hannu Kalevi Kuronen 61v (Ke).

Pentti Johannes Eronen 84v (Rs), Arja Maaria Saarikko 67v (Rs), Kauko Arvo Kalevi Vänskä 66v (Rs).

Viikko 44

Hilikka Astrid Parviainen 96v, Raija Annikki Rantanen 94v, Helli Mirjam Holopainen 90v, Helena Annikki Pesonen 86v, Asta Helena Tavi 80v. Raija Marjatta Auvikainen 70v.

Elsa Annikki Korhonen 90v (Sr). Sirkka Liisa Vilhelmiina Kosonen 78v (En). Elis Lennart Viuhko 93v (Ke), Ilpo Tuure Taneli Muhonen 69v (Ke), Teuvo Tapio Kosonen 78v (Ke). Kirsti Sinikka Uotila 64v (Pu). Aune Sofia Hintsä 91v (Rs).

Viikko 45

Silja Ellen Auvinen 86v, Anja Liisa Kosonen 83v, Leena Sinikka Hirvonen 75v. Eino Johannes Ahokas 84v (Pu).

Viikko 46

Keijo Kalevi Nuopponen 89v, Inga Ilona Korhonen 89v, Reino Ilmari Hartikainen 87v,

Elvi Tuulikki Lyytikäinen 86v, Lauri Olavi Pesonen 82v, Ris-to Ilmo Antero Karjalainen 80v, Teuvo Kalevi Puustinen 73v, Irja Helena Kosonen 73v. Heikki Immonen 87v (Pu), Yrjö Autio 81v (Pu).

Viikko 47

Aune Maritta Makkonen 96v, Pekka Päiviö Puurtinen 88v, Aira Inkeri Silvennoinen 87v, Pekka Juhani Jääskeläinen 77v, Irja Kaarina Kovanen 71v. Eeva Liisa Järveläinen 91v (En). Jaakko Kalevi Muhonen 86v (Ke), Eira Kyllikki Rinkinen 85v (Ke).

Kaiho Antero Nousiainen 83v (Pu). Lauri Kalevi Hartikainen 90v (Rs), Väinö Aukusti Asikainen 86v (Rs), Rauni Marjatta Lehtonen 78v (Rs), Reijo Ilmari Hukanen 75v (Rs).

Pallo hallussa!

Seurakuntakeskuksen kaikille avoimesta lentopallouuorosta on muodostunut maahanmuuttajien ja heidän suomalaisten ystäviensä ja tuttaviensa kohtaamisen ja kuuluminen vaihtamisen hetki. Vuoro kokoaa viikoittain jopa 20 pelaajaa viihtymään yhdessä urheilun.

Uusi kotimaa ja -kaupunki tulevat parhaiten tutuksi, kun solmii suhteita paikallisiin ihmisiin. Savonlinnan alueella asuvat maahanmuuttajat löysivät seurakunnan tarjoaman mahdollisuuden käyttää kaikille avointa lentopallouuoroa. Diakoniatyöntekijä **Jukka Rahikaisen** mukaan vuoroa käyttää viikoittain jopa 20-30 pelaajaa. ”Osa pelaajista on mukana joka viikko, toiset osallistuvat vain silloin tällöin. Peli on rentoa yhdessä viihtymistä ja tuoron tärkein anti onkin sosiaalinen. Tutustutaan toistemme elämään ja taustoihin”, Rahikainen kertoo.

Savonlinnalainen **VP Pekkarinen** on tuttu hahmo lentopallouuorolla. Elämäntyönsä urheilun parissa tehnyt Pekkarinen pelailee silloin tällöin itsekin tai tulee vuorolle muuten vaan tapaamaan pelissä tutuksi tulleet kavereita. Pekkarinen totesi syksyllä, että seurakunnan pallo oli jo nähnyt parhaat päivänsä. Entisen lentopallovalmentajan varastosta löytyi upouusi pallo, jonka hän päätti lahjoittaa vuoron käyttöön. ”Tämä on valmentamieni B-tyttöjen voittopallo junioreiden SM-kisoista 2000-luvun alkupuolelta. Pallo on odottanut arvoistaan käyttöä ja nyt se pääsee mukaan viikoittaisiin peleihimme”, VP kertoo. ”Yhdessä urheileminen on loistava tapa tutustua ja oppia ymmärtämään ja kunnioittamaan uutta kulttuuria.”

Seurakunnan vapaaehtoisena työskentelevä **Manu** pitää lentopallouuoroa tärkeänä maahanmuuttajille. ”Urheilu pitää mielen virkeänä ja auttaa jaksamaan töissä. Täällä tapaa tuttuja ja löytää uusia ystäviä. Tänne on aina kiva tulla!” ■

VP ja Manu lähössä testaamaan uuden pallon ominaisuuksia lentopallokentälle.

Seurakunnan joulukalenteri

Kalenterista löydät seurakunnan joulunajan tapahtumat alueittain.

Messu tai sanajumalanpalvelus kaikissa kirkkoissamme 1. adventtisunnuntaina 3.12., 2. adventtisunnuntaina 10.12., 3. adventtisunnuntaina 17.12., 4. adventtisunnuntaina 24.12.

Enonkoski

ti 5.12. klo 13 Eläkeläisjärjestöjen ja seurakunnan joulujuhla

ke 6.12. klo 10 Itsenäisyyspäivän sanajumalanpalvelus Enonkosken kirkossa. Jumalanpalveluksen jälkeen sepeleen lasku sankarihautamuistomerkillä ja sepeleiden lasku jokaiselle sankarihautalle. Kunnan tarjoama juhlakahvi koululla ja juhla liikuntatalossa.

to 7.12. klo 10 Kulkuskirkko Enonkosken kirkossa

su 10.12. klo 18 Kauneimmat joululaulut Enonkosken kirkossa

ma 18.12. klo 13.30 Ehtoollistilaisuus Koskenhelmessä

ke 20.12. klo 9 Koulun joulukirkko Enonkosken kirkossa

pe 22.12. klo 18 Mansikkamäen perinteinen joulujuhla Hanhijärvellä. Puurotarjoilu klo 17 alkaen. Järj. kyläyhdistys

su 24.12. klo 15 Jouluaaton hartaus Enonkosken kirkossa

ma 25.12. klo 8 Jouluaamun sanajumalanpalvelus Enonkosken kirkossa

ti 26.12. klo 13 Tapaninpäivän messu Enonkosken luostarissa. Messun jälkeen kirkkokahvit.

su 31.12. klo 10 Uudenvuodenaaton sanajumalanpalvelus Enonkosken kirkossa

ma 1.1.2018 klo 10 Uudenvuoden messu Enonkosken kirkossa

la 6.1.2018 klo 10 Loppiaisen messu Enonkosken kirkossa

Kerimäki

su 3.12. klo 10 1. adventin messu Kerimäen talvikirkossa. KM1 ja KM2 rippikouluryhmät osallistuvat. Kerimäen kirkkokuoro ja Pauliina Ahokas, Trumpetti.

ma 4.12. klo 13 Kauneimmat joululaulut Kerimäen talvikirkossa, erityisesti ikäihmisille ja kotihoidon piirissä oleville, avoin kaikille.

ma 4.12. klo 18 Kauneimmat joululaulut Louhen koululla

ke 6.12. klo 10 Itsenäisyyspäivän juhla jumalanpalvelus Kerimäen talvikirkossa

ke 6.12. klo 12.15 Itsenäisyyspäivän juhla - Suomi 100 vuotta ja Kerimäki 375 vuotta Itsenäisyyspäivän juhla B-koululla, ennen juhlaa kunnianosoitukset sankarihautoilla ja tarjoilu. Juhlan järjestävät: Pääkanta-

säätiö, Kerimäki-Seura ry., Kerimäen kappeliseurakunta ja Savonlinnan kaupunki.

to 7.12. klo 12 Seniori-ryhmän ja päihdetyön joulujuhla seurakuntakodilla.

to 7.12. klo 18 Kauneimmat joululaulut Makkolan Päivölässä.

la 9.12. klo 15 Savonlinna-Kvartetin konsertti Kerimäen seurakuntakodilla. Suomalaisen musiikin juhlakonsertti.

su 10.12. klo 10 2. adventin messu Talvikirkossa. Messun jälkeen kappeliseurakunnan vapaaehtoisten ja yhteistyötahojen joulupuuro ja -kahvit seurakuntakodilla klo 11.30 alkaen.

su 10.12. klo 18 Kauneimmat joululaulut Kerimäen talvikirkossa. Mukana Kerimäen naislaulajat ja Kerimäen mieslaulajat.

ma 11.12. klo 13 Ystäväläispuuro ja Pysäkin väen joulujuhla seurakuntakodilla.

ma 11.12. klo 18 Musiikkiopiston oppilaskonsertti seurakuntakodilla (kesto n. 1/2 tuntia)

ti 12.12. klo 9-11 Virkistyskerhon joulujuhla seurakuntakodilla, mukana päiväkerholapsia, jouluateria 15 e.

ke 13.12. klo 9.30 Lasten joulukirkko Päiväkoti Vekkulan väelle talvikirkossa.

to 14.12. klo 18 Kauneimmat joululaulut Anttolan koululla

la 16.12. klo 12-14 Joulumyyjäiset lähetystyön hyväksi Kerimäen seurakuntakodilla. Myytävänä leivonnaisia ja käsitöitä. Arpajaiset Hanna-työn hyväksi.

su 17.12. klo 10 Lasten ja perheiden adventti- ja joulukirkko Kerimäen talvikirkossa

su 17.12. klo 16 Kauneimmat joululaulut Kerimäen talvikirkossa. Mukana Kerimäen kirkkokuoro.

ti 19.12. klo 18 Kauneimmat joululaulut Luotojärvellä Kaija Jukolalla.

su 24.12. klo 15 Jouluaaton sanajumalanpalvelus Kerimäen talvikirkossa, Kerimäen kirkkokuoro mukana. - Kerimäen Mieslaulajat laulavat joululauluja jumalanpalveluksen jälkeen sankarihautoilla (noin klo 16 alkaen).

ma 25.12. klo 7 Jouluaamun jumalanpalvelus Kerimäen isossa kirkossa, perinteinen joulukirkko. Mukana Kerimäen kirkkokuoro. (Lämmin vaatetus, oma virsikirja ja pieni lamppu mukaan.)

ti 26.12. klo 10 Tapaninpäivän messu Kerimäen talvikirkossa

su 31.12. klo 10 Uudenvuodenaaton messu Kerimäen talvikirkossa

1.1. klo 11-14 ja 2.-4.1. klo 10-14 iso kirkko on avoinna

ma 1.1.2018 klo 10 Uudenvuodenpäivän sanajumalanpalvelus Kerimäen talvikirkossa

la 6.1.2018 klo 10 Loppiaisen messu Kerimäen talvi-

kirkossa. Messun jälkeen klo 11.30 Kauneimmat joululaulut seurakuntakodilla (tuoksuottomat).

Punkaharju

su 3.12. klo 15 Lasten kauneimmat joululaulut Punkaharjun kirkossa

ke 6.12. klo 10 Itsenäisyyspäivän sanajumalanpalvelus Punkaharjun kirkossa

ke 6.12. klo 11.30 Lounas ja itsenäisyyspäivän juhla Punkaharjun seurakuntatalolla

to 7.12. klo 19 Savonlinna-kvartetin konsertti Punkaharjun seurakuntatalolla

ma 11.12. klo 18 Kauneimmat joululaulut Hiukkajoen kylätalolla

ke 13.12. klo 14 Kauneimmat joululaulut Punkaharjun seurakuntatalolla

ke 13.12. klo 18 Kauneimmat joululaulut Vuoriniemen seurakuntatalolla

pe 15.12. klo 16-17 Joulumyyjäiset Punkaharjun seurakuntatalolla

su 17.12. klo 18 Kauneimmat joululaulut Punkaharjun kirkossa

to 21.12. klo 18 Nuorten esiintyjien joulukonsertti kaiken ikäisille Punkaharjun seurakuntatalolla. Ohjelma 10 euroa.

su 24.12. klo 13.30 Perheiden aattohartaus Punkaharjun kirkossa

su 24.12. klo 15 Perinteinen aattohartaus Punkaharjun kirkossa

ma 25.12. klo 7 Jouluaamun sanajumalanpalvelus Punkaharjun kirkossa

ma 25.12. klo 9 Jouluaamun sanajumalanpalvelus Vuoriniemen seurakuntatalolla

su 31.12. klo 10 Uudenvuodenaaton messu Punkaharjun kirkossa

la 6.1. klo 10 Loppiaisen messu Punkaharjun kirkossa

Rantasalmi

ke 6.12. klo 10 Itsenäisyyspäivän sanajumalanpalvelus Rantasalmen kirkossa ja juhla keskuskoululla 6.12. klo 18 partiolaisten lyhtykulkue Keskuskoululta sankarihautoille ja sepeleenlasku

ma 11.12. klo 13 Rintamaveteraanien ja sotainvalidien joulujuhla Kirkkorinteellä

ti 12.12. klo 18.30 Rantasalmen kuorojen ja puhallinorkesterin perinteinen joulukonsertti Rantasalmen kirkossa

ke 13.12. klo 9.30 Lasten kauneimmat joululaulut ja Lucia-kulkue Rantasalmen kirkossa

ke 13.12. klo 17 Kauneimmat joululaulut Tiemasaaressa monitoimitilassa, Voinsalmentie 1209

su 17.12. klo 19 Kauneimmat joululaulut Rantasalmen kirkossa

ti 19.12. klo 21 Lukion joulumessu

ke 20.12. klo 9.30 Koululaisten joulukirkko

pe 22.12. klo 18 Joulukonsertti Rantasalmen kirkossa. Anu Onttonen, mezzosopraano, Joonas Asikainen, baritoni.

su 24.12. klo 15 Jouluaaton sanajumalanpalvelus Rantasalmen kirkossa

ma 25.12. klo 7 Jouluaamun messu Rantasalmen kirkossa

ti 26.12. klo 18 Hiljaisuuden itäkirkko Rantasalmen kirkossa

su 31.12. klo 10 Uudenvuodenaaton sanajumalanpalvelus Rantasalmen kirkossa

ma 1.1. klo 10 Uudenvuodenpäivän messu Rantasalmen kirkossa

la 6.1. klo 10 Loppiaisen messu Rantasalmen kirkossa

Savonranta

su 3.12. klo 10 Messu Savonrannan kirkossa. Messun jälkeen joulupuuro seurakuntakodilla.

ke 6.12. 10.00 Itsenäisyyspäivän juhla jumalanpalvelus kirkossa, klo 11.30 Itsenäisyysjuhla Savonrannan seurakuntakodilla

su 10.12. klo 12 Kauneimmat joululaulut Rönkkökalolla

su 10.12. klo 16 Kauneimmat joululaulut Savonrannan kirkossa

ma 11.12. klo 18 Pyhäkoululaisten ja päiväkerholaisien joulujuhla Seurakuntakodilla

ti 12.12. klo 12 Jouluinen turinatupa Päivärinteellä

ma 18.12. klo 17 Kauneimmat joululaulut Kokkolahden kodilla, Oriniementie 214

ke 20.12. klo 9 Koululaisjumalanpalvelus Savonrannan kirkossa

su 24.12. klo 15 Aattohartaus Savonrannan siunauskappelilla

ma 25.12. klo 8 Jouluaamun jumalanpalvelus Savonrannan kirkossa

su 31.12. klo 23 Uudenvuodenaaton jumalanpalvelus Savonrannan kirkossa

la 6.1.2018 klo 10 Loppiaisen messu Savonrannan kirkossa

Tuomiokirkkoseurakunta

su 3.12. klo 12 Adventin äänenavaus linja-auto-asetamalla Savonlinna-Säämingin Kirkkokuoro, Puhallinorkesteri. Itä-Savo tarjoaa puuron tilaisuuden jälkeen.

ti 5.12. klo 18.00 Isänmaallinen joulukonsertti tuomiokirkossa

ke 6.12. klo 10 Itsenäisyyspäivän jumalanpalvelus

tuomiokirkossa, sepeleen lasku ja kunniakäynnit Kirkkopuiston sankaripatsaalle, Karjalaan jääneiden muistomerkillä ja Talvisalon sankarihautoille

ke 6.12. klo 14 Kaiken kansan itsenäisyysjuhla Jipun ilmaiskonsertti tuomiokirkossa klo 14. Jatkot ja kakkukahvit Linnalassa klo 15.30 alkaen.

pe 8.12. klo 18 Joulun valoon -konsertti tuomiokirkossa, Helena Strand, sopraano ja Jaakko Kuusela, basso, ohjelma 10 €

la 9.12. klo 8.45-12 Perinteiset joulumyyjäiset seurakuntakeskuksella

su 10.12. klo 11.30-13.30 Eläkeikäisten joulujuhla Savonlinnan seurakuntakeskuksessa. Järjestäjät: seurakunta, SPR:n Sln:n osasto ja LähiTapiola.

su 10.12. klo 19 Kauneimmat joululaulut hieman matalammalta Pääskylahden kirkossa

su 10.12. klo 19 Kauneimmat joululaulut tuomiokirkossa

ma 11.12. klo 18.30 Savonlinalaisten kuorojen yhteinen joulukonsertti tuomiokirkossa, vapaa pääsy, ohjelma 10 € esiintyvien kuorojen hyväksi

ti 12.12. klo 12 Hiljaa kulkevien kauneimmat joululaulut tuomiokirkossa

ti 12.12. klo 18 Lapsiperheiden joulunaluskirkko tuomiokirkossa. Lämminhenkinen koko perheen joulunaluskirkko.

ke 13.12. klo 17.30 Maahanmuuttajien joulujuhla Seurakuntakeskuksessa, Kirkkokatu 17. Joulupuuro ja -torut, jouluisia ohjelmaa, joulupukki vieraillee. Tervetuloa!

Wednesday 13.12. at 17.30 Christmas celebrations for immigrants at Savonlinnan seurakuntakeskus, Kirkkokatu 17. Christmas porridge, tarts, Christmas program, Santa Claus visiting. Wellcome!"

to 14.12. klo 13 Elohopeakuoron joulukonsertti tuomiokirkossa, Suur-Savon Osuuspankin Elohopeakuoron joulukonsertti. Konsertin jälkeen kahvitarjoilu srk-keskus.

to 14.12. klo 18 Kauneimmat joululaulut Varparannan kellotapulilla. Varparannan tapuli 80-vuotta tapahtuma ja kylän Kauneimmat joululaulut. Kyläyhdistys tarjoaa glöggit ja jouluisia leivonnaisia.

pe 15.12. klo 19 Syttyä valot tuhannet -joulukonsertti tuomiokirkossa, Teemu Roivainen ja Diandra Flores Tuomiokirkossa

su 17.12. klo 14 Kauneimmat joululaulut Oravin rukoushuoneella, Seurakunta tarjoaa nokipannukahvit ja pullat.

su 17.12. klo 15 Kauneimmat joululaulut, Moinsalmessa Kielontalolla

su 17.12. klo 16 Lasten kauneimmat joululaulut tuomiokirkossa

su 17.12. klo 19 Kauneimmat joululaulut tuomiokirkossa

ma 18.12. klo 18 Kauneimmat joululaulut Kiviapaja, Ruusu

to 21.12. klo 19 Leijonien kauneimmat joululaulut Pääskylahden kirkossa. Tarjolla joulupuuro.

su 24.12. klo 13 Perheiden joulukirkko tuomiokirkossa

su 24.12. klo 14 Jouluaaton hartaus Ahvensalmen hautausmaalla

su 24.12. klo 15 Jouluaaton hartaus Pääskylahden kappelissa

su 24.12. klo 15 Aattohartaus tuomiokirkossa

su 24.12. klo 16 Aattohartaus Talvisalon kappelissa. Mukana Savonlinnan Mieslaulajat

su 24.12. klo 23 Jouluyön messu tuomiokirkossa, Kauneimmat joululaulut messu

ma 25.12. klo 8 Sanajumalanpalvelus tuomiokirkossa. Mukana Savonlinna-Säämingin kirkkokuoro ja Seniorit

ma 25.12. klo 8 Sanajumalanpalvelus Oravin rukoushuoneella

ma 25.12. klo 8 Joulujumalanpalvelus Lohikoskella

ma 25.12. klo 10 Sanajumalanpalvelus Pääskylahden kirkossa

ti 26.12. klo 10 Tapaninpäivän messu tuomiokirkossa

ti 26.12. klo 10 Ekumeeninen hartaushetki Haukniemen tsasounalla. Hartauden jälkeen joulupuurotarjoilu Juha Taskisen navetaariossa.

ke 27.12. klo 17 Kauneimmat jouluvirret tuomiokirkossa. Tervetuloa laulamaan jouluvirsiä kanttori Katariina Kokkosen johdolla.

su 31.12. klo 10 Uudenvuodenaaton messu tuomiokirkossa

su 31.12. klo 23 Uuden vuoden yöpalvelus tuomiokirkossa

ma 1.1. klo 10 Uudenvuodenpäivän messu tuomiokirkossa

2.-4.1. klo 11-14 Avoimet ovet tuomiokirkossa

ti 2.1. klo 12 Urkumatka maailman ympäri -konsertti tuomiokirkossa. Minna Raassina, urut. Konsertin kesto noin 30 min.

ke 3.1. klo 12 Urkumatka maailman ympäri -konsertti tuomiokirkossa. Minna Raassina, urut. Konsertin kesto noin 30 min.

to 4.1. klo 12 Urkumatka maailman ympäri -konsertti tuomiokirkossa. Minna Raassina, urut. Konsertin kesto noin 30 min.

la 6.1. klo 10 Loppiaisen messu tuomiokirkossa
Loppiaisenä 6.1. klo 11.30 lähetysten puurojuhla ja lähetystilaisuus jumalanpalveluksen jälkeen seurakuntakeskuksessa. Mukana Titta Hämäläinen.

Muutokset ovat mahdollisia.
Tapahtumat löydät myös osoitteesta savonlinnaseurakunta.fi

KAUNEIMMAT
Joululaulut

Kauneimmat joululaulut soivat seurakunnassamme yli 20 kertaa. Lähimmän laulutapahtuman löydät joulukalenterista.

su 10.12. klo 11.30 Eläkeläisten joulujuhla Savonlinnan seurakuntakeskuksessa. Järjestää seurakunta ja SPR:n Sln:n osasto ja LähiTapiola

ti 12.12. klo 18.30 Rantasalmen kuorojen ja puhallinorkesterin perinteinen joulukonsertti Rantasalmen kirkossa

ma 25.12. klo 7 Jouluaamun jumalanpalvelus Kerimäen isossa kirkossa. Mukana Kerimäen kirkkokuoro. Lämmin vaatetus, oma virsikirja ja pieni lamppu mukaan.

Tapaninpäivänä ti 26.12. klo 10 Ekumeeninen hartaushetki Haukniemen tsasounalla. Hartauden jälkeen joulupuurotarjoilu Juha Taskisen navetaariossa.

Avoimet ovet tuomiokirkossa ti 2.1. - to 4.1. klo 11-14 Urkumatka maailman ympäri -konsertti ti 2.1., ke 3.1. ja to 4.1. klo 12 tuomiokirkossa Minna Raassina, urut

Anna kaksi lahjaa kerralla

Lähetyssopesta voi ostaa laadukkaita ja aidosti ainutlaatuisia käsitöitä itselle tai lahjaksi läheiselle. Lähetyssopen tuotteet ovat vapaaehtoisten rakkaudella valmistamia ja myynnistä saatu tuotto käytetään lähetyksen tukemiseen. Lähetyssopesta ostettu lahja on samalla lahja myös lähetykselle!

Lähetyssoppi Säaminginkatu 4, puh. 044 776 8091
Avoimma ma, ke, to, pe klo 11-16 ja ti klo 11-18,
16.12. asti myös la klo 10-13.

Kotimaanapu auttaa lähellä

Kotimaanapu on hyväntekeväisyyspalvelu, joka auttaa hädänalaisia syntyperään, uskontoon tai poliittiseen vakaumukseen katsomatta Suomessa. Avustuskohteita löytyy kaikkialta Suomesta, myös Savonlinnan seudulta.

Lahjoittamalla Kotimaanavun työhön autat kaikkein heikoimmassa asemassa olevia ihmisiä Suomessa.

Tutustu ja lahjoita: kotimaanapu.fi

la 9.12. klo 8.45-12
perinteiset joulumyyjäiset Savonlinnan seurakuntakeskuksessa.
Alkuhartaus klo 8.45.
Myytävänä mm. joulukortteja ja -koristeita, käsitöitä, leivonnaisia, laatikkoruokia, kaalikäärileitä ja leipää.
Hernekeittoa, riisipuuroa ja rusinakeittoa annoksina ja omiin astioihin. Kahvipuffetti. Arpajaiset lähetyksen hyväksi.

pe 15.12. 16-17
Joulumyyjäiset lähetyksen hyväksi Punkaharjun seurakuntatalossa.
Myytävänä leivonnaisia ja käsitöitä ja mm. havukransseja ja himmeleitä.

la 16.12. klo 12-14
Joulumyyjäiset lähetyksen hyväksi Kerimäen seurakuntakodilla. Myytävänä leivonnaisia ja käsitöitä. Arpajaiset Hanna-työn hyväksi.

Tuomiokirkko-seurakunta

Kirkkoherra Sammeli Juntunen p. 044 776 8016
Jumalanpalvelus tuomiokirkossa sunnuntaisin klo 10.

Enonkosken kappeliseurakunta

Aluekappalainen Pekka Auvinen p. 0447768050
Jumalanpalvelus sunnuntaisin klo 10.

Kerimäen kappeliseurakunta

Aluekappalainen, rovasti Toivo Loikkanen p. 050 540 6111
Jumalanpalvelus sunnuntaisin klo 10.

Punkaharjun kappeliseurakunta

Aluekappalainen Henrik Koponen p. 044 776 8052
Jumalanpalvelus sunnuntaisin klo 10.

Rantasalmen kappeliseurakunta

Vs. aluekappalainen Susanna Vihavainen p. 044 776 8083
Jumalanpalvelus sunnuntaisin klo 10.

Savonrannan kirkkopiiri

Aluekappalainen Jaakko Parkkinen p. 044 776 8049
Jumalanpalvelus sunnuntaisin klo 10.

Lähetykset

Pe 1.12. klo 11-16
leivonnaisia myytävänä Lähetyssopessa, Säaminginkatu 4.

Loppiaisenä 6.1.2018 klo 11.30
lähetyksen puurojuhla ja lähetystilaisuus jumalanpalveluksen jälkeen seurakuntakeskuksessa. Mukana Titta Hämäläinen.

Kipinä-Kansainvälinen ilta ma 8.1. klo 18
Säamingin seurakuntatalolla. You are warmly welcome to Kipinä - International evening.

Diakonia

Vaikeassa elämäntilanteessa voi tarvita apua ja tukea arjessa jaksamiseen. Ota rohkeasti yhteyttä diakoniatyöntekijöihin. Diakoniapäivystykset:

Savonlinnan seurakuntakeskus (Kirkkokatu 17) ma, ti ja to, pe klo 9-11, p. 044 555 2579.

Enonkosken seurakuntatalo

(Kirkkotie 8) ma klo 9-11, p. 044 755 0152.

Kerimäen seurakuntakoti (Urheilukuja 2) ma ja pe klo 9-11 ja to 8-10, p. 050 540 6114.

Punkaharjun seurakuntatalo (Oikotie 10) ma ja ke p. 050 310 0193.

Rantasalmen Kirkkorinne (Kirkkotie 3) ma-pe klo 8-10, p. 040 8385 5412.

Savonranta seurakuntakoti (Pappilantie 17) ti klo 9-11, p. 044 755 0152.

	Palveleva puhelin 0400 22 11 80 <small>Arkin 18-01, viikonloppuisin 18-03</small>		Palveleva chat
	Palveleva netti		Palveleva kirje PL 210, 00131 Helsinki

kirkonkeskusteluapua.fi

Seurakuntamme tapahtumat kirkollisissa ilmoituksissa viikoittain Rantasalmen kappeliseurakunnan tapahtumat Rantasalmen lehdessä keskiviikkoisin. Enonkosken, Kerimäen ja Punkaharjun kappeliseurakuntien sekä Savonrannan kirkkopiirin tapahtumat Puruvesi-lehdessä torstaisin. Kaikki tapahtumat Itä-Savossa perjantaisin.
Tapahtumakalenteri myös osoitteessa savonlinnansurakunta.fi
Liity someseurakuntaan [facebook.com/savonlinnansrk](https://www.facebook.com/savonlinnansrk), [facebook.com/kerimaenkappeli](https://www.facebook.com/kerimaenkappeli), [facebook.com/punkaharjun-kappeliseurakunta](https://www.facebook.com/punkaharjun-kappeliseurakunta)

SEURAKUNTAUUTISET

Toimitus: p. 044 776 8047 • savonlinnan.tiedotus@evl.fi

Savonlinnan seurakunta • p. 015 576 800 (vaihe auki ma 9-15, ti-pe 9-13) • Kirkkokatu 17, 57100 Savonlinna
savonlinnan.kirkkoherranvirasto@evl.fi • savonlinnansurakunta.fi

